

प्रसूत (1. प्र + सू) m. pl. N. pr. eines Volkes MBh. 2, 1090.

प्रसू (सू mit प्र) P. 3, 2, 61, Sch. 1) adj. gebärend, fruchtttragend, fruchtbar: सा प्रसूनुका भव AV. 2, 23, 4. VS. 18, 7. अर्वासूतः प्रसूः सुच्यौ गिरीन् RV. 10, 138, 2. 1, 67, 9. पुष्पिणीश्च प्रसूश्च 2, 13, 7. स्त्री° Töchter gebärend Jāg. 1, 73. एका (धात्री) पयःप्रसूविणी सर्वसंपत्प्रसूः पराः so v. a. für jegliche Wohlfahrt sorgend RĀGA-TAR. 1, 77. दुः° unfruchtbar Suçr. 2, 397, 2. — 2) f. a) Mutter AK. 2, 6, 29. H. 557. an. 2, 585. MED. s. 4. Inschr. in Journ. of the Am. Or. S. 6, 307, Çl. 27. TRIK. 1, 1, 83. — b) Stute AK. 3, 4, 20, 231. H. 1233. H. an. MED. — c) Schoss; junges Gras und Kraut; das beim Opfer gebrauchte, mit Blütenähren versehene Gras: अर्वासूतं चरति प्रसूषु RV. 1, 95, 10. अर्वा गर्भिः प्रसूषु शर्वस्तु वेदिः 7, 35, 7. TBr. 1, 6, 2, 2. ÇAT. Br. 2, 5, 1, 18. KĀTH. 36, 2. कुश° KĀTJ. Çr. 5, 1, 26. = वीरुध् eine kriechende Pflanze und = कन्दली (Pisang Wils.) MED. — Vgl. पितृ°, पुत्रिका°.

प्रसूका f. = प्रसू Stute RĀGA. im ÇKDr.

प्रसूत 1) partic. s. u. सू. — 2) m. N. einer Klasse von Göttern unter Manu Kākshusha MĀRK. P. 76, 50. — 3) n. Blume H. an. 3, 273. MED. t. 124.

1. प्रसूति (von सू mit प्र) f. Anregung, Betreiben, Geheiss; Erlaubnisse TBr. 1, 7, 2, 5. 4, 2. TS. 1, 3, 8, 4. 2, 6, 4, 1. KĀTH. 30, 10. यन्नैति तपसा कश्चिन्न वेदाध्ययनेन च । न त्रैतोषपासिश्च न प्रसूत्या (प्रस्तुत्या?) न मन्युना ॥ MBh. 1, 2211.

2. प्रसूति (von सू mit प्र) f. 1) das Erzeugen, Gebären, Werfen, Kalben, Eierlegen; Geburt, Entstehung AK. 3, 3, 10. H. an. 3, 278. MED. t. 129. SŪRJAS. 12, 15. प्रसूयते प्रसूयते कन्यैव त्वं भतिष्यसि MBh. 5, 3948. R. GORR. 1, 3, 35. RAGH. 14, 66. प्रसू° adj. HALĀJ. 2, 117. HIT. ed. JOHNS. 1523. MĀRK. P. 51, 70. कृत्तद्विपायनात् MBh. 1, 376. 3, 5044. VARĀH. BRH. S. 21, 10. 103, 5. प्रसूतिं चकमे तस्मिन् RAGH. 10, 54. (राज्ञः) अराज्यप्रसूतिः M. 4, 84. अयकृष्ट° adj. 9, 24. uneig. 12, 98. vom Hervorkommen der Früchte, Blüten, Blätter u. s. w.: अण्ण्यमाकाशतरोः प्रसूनात्प्रथीयमो स्वाडफलप्रसूतो PRAB. 27, 6. आद्ये वः कुसुमप्रसूतिसमये ÇĀK. 84. Auch concret: फल° so v. a. zum Vorschein gekommene Früchte RAGH. 5, 15. अशोकदल° KUMĀRAS. 1, 42. पल्लव° MĀLAY. 46. Production, Product (des Feldes und der Thiere) MBh. 13, 3519 = 3594. अग्रभोज्याः] प्रसूतीनाम् (vgl. प्रसूताग्रभुज् 5, 2287. 13, 2142. 3221. प्रसूताग्रप्रदायिन् 4740) 2150. — 2) Erzeuger, Erzeugerin: त्वं सर्वस्य भुवनस्य प्रसूतिः MBh. 1, 8417 = 5, 487. (विष्णुः) जगत्प्रसूतिः HARIV. 14722. VARĀH. BRH. S. 1, 1. न केवलानां पयसा प्रसूतिमवेदि मां कामडुघां प्रसूताम् RAGH. 2, 63. — 3) Kind, Nachkommenschaft, progenies H. 542. H. an. MED. HALĀJ. 2, 342. M. 9, 7. 34. 35. BRĀHMAN. 1, 81. 2, 31. RAGH. 1, 25. 77. 2, 4. 5, 7. KUMĀRAS. 2, 7. ÇĀK. 95, 4. 152. PĀNĒAT. 46, 18 (ed. ORN. 54, 25). 74, 25. Schol. zu KĀTJ. Çr. 24, 6, 8. तासां प्रसूतिप्रसवम् Buçg. P. 4, 1, 12. यासां प्रसूतिप्रसवेल्लोका आपूरितास्त्रयः 6, 6, 3. तेषां (कुलाचलानां) प्रसूतिरन्ये ये बहवः लुप्तपर्वताः MĀRK. P. 59, 5. — 4) N. pr. einer Tochter Maru's, die Daksha zur Ehe erhielt, VP. 53. fg. Buçg. P. 3, 12, 55. 4, 1, 2, 1. 11. 47. MĀRK. P. 50, 16. 19.

प्रसूतिका 1) adj. f. (von प्रसूता) die da geboren hat AK. 2, 6, 4, 16. H.

539. — 2) am Ende eines adj. comp. (von 2. प्रसूति): सकृत्प्रसूतिका die einmal geboren, — gekalbt hat H. 1268. नश्यत्प्रसूतिका ein totes Kind zur Welt bringend 531.

प्रसूतिज (2. प्र + ज) n. Schmerz (durch die Geburt entstanden) AK. 1, 2, 2, 3. H. 1371.

प्रसून 1) partic. s. u. सू mit प्र. — 2) n. a) Blütenähre, Blüthe, Blume AK. 2, 4, 2, 17. 3, 4, 28, 125. H. 1124. an. 3, 388. MED. n. 87. अपामार्ग° KAUC. 50. 36. शालि° MBh. 3, 16350. शर° 12, 4942. भुक्तविस° adj. 13, 4553. RAGH. 2, 10. RĀGA-TAR. 3, 90. 452. Git. 10, 14. वर्ष° Buçg. P. 1, 11, 28. 8, 20, 19. 1, 19, 18. °स्तवक 4, 1, 18. PRAB. 27, 5. Verz. d. Oxf. H. 98, 6, 21. न्यायप्रसूनाञ्जलि (= न्यायकुसुमाञ्जलि) No. 399. Am Ende eines adj. comp. f. आ RAGH. 14, 54. — b) Frucht AK. 3, 4, 28, 125. H. an. MED.

प्रसूनक n. = प्रसून Blume HALĀJ. 2, 31.

प्रसूनबाण (प्र + बाण) m. der Liebesgott (dessen Geschosse Blumen sind) Spr. 2.

प्रसूनेषु (प्र + इषु) m. dass. TRIK. 1, 1, 37.

प्रसूनम् (von प्रसू) adj. mit Blütenähren versehen AV. 8, 7, 27.

प्रसूवन् (wie eben) adj. dass. RV. 10, 97, 8.

प्रसूत 1) partic. s. u. सू mit प्र. Oft steht प्रसूत fehlerhaft für प्रसूति und bisweilen auch für प्रसित. — 2) m. die (um Etwas aufzunehmen) ausgestreckte hohle Hand AK. 2, 6, 2, 36. TRIK. 3, 3, 163. H. 598. an. 3, 276. MED. t. 123. ĀÇV. GRUJ. 1, 13. ĀPAST. beim Schol. zu KĀTJ. Çr. 407, 2. eine Handvoll, häufig als Maass: °मात्रं वाञ्जलिमात्रं वा ÇAT. Br. 4, 3, 10, 7. 13, 4, 5. KĀTJ. Çr. 20, 1, 4. ÇĀNĒH. Çr. 16, 1, 7. Suçr. 2, 50, 13. 175. 10. 196, 19. KAUC. 61. in der Bed. von zwei Pala (vgl. प्रसूति) n. nach ÇĀNDAM. im ÇKDr. — 3) f. आ Bein (जङ्घा) AK. 2, 6, 2, 23. TRIK. H. 614. H. an. MED. HALĀJ. 2, 360. — 4) n. v. l. für अन्त COLEBR. und Lois. zu AK. 2, 9, 2; fehlerhaft für प्रसूत.

प्रसूतज adj. Bez. einer Art von Söhnen MBh. 13, 2615.

प्रसूति (von सू mit प्र) f. 1) das Strömen, Fließen: कुल्याम्भोभिः प्रसूतिचपलैः (auch प्रसूत und पवन st. प्रसूति) ad ÇĀK. 14. — 2) die hohle Hand H. 598. HALĀJ. 2, 352. RĀJAM. und RĀGAN. im ÇKDr. KAUC. 67. eine Handvoll (als Maass) Jāg. 2, 112. यवानाम् Spr. 1713. Schol. zu KĀTJ. Çr. 359, 6. 7. so v. a. zwei Pala ÇĀNĒG. SĀMĒH. 1, 1, 19. — प्रसूत्या MBh. 5, 3588 fehlerhaft für प्रसूत्या.

प्रसूत s. u. प्रसर्पक.

प्रसूतर् (von सू mit प्र) adj. hervorquellend Spr. 3018. — Vgl. समर्.

प्रसूष्टा f. scheint eine best. Bewegung Kämpfender zu bezeichnen MBh. 4, 352 = HARIV. 4719.

प्रसेक (von सिच् mit प्र) m. 1) Ergiessung, Erguss; = सेचन und श्युति (द्युति ÇKDr.) MED. k. 111. शोणितस्य MBh. 7, 6240. 8549. des Samens Suçr. 4, 49, 7. कफ° 135, 4. 2, 186, 2. मद्° (beim Elephanten) R. 6, 93, 19. (स्त्रियः) मुञ्चति मद्प्रसेकम् MRĀKḤ. 63, 8. मतद्विरेकपरिपीतमधु° (कोविदार) R. 3, 6. — 2) das Zusammenlaufen von Wasser im Munde bei Uebelkeit; Uebelkeit selbst, Ekel Suçr. 4, 128, 11. 232, 5. 245, 14. 321, 21. 2, 187, 3. 253, 4. 444, 4. 451, 14. ÇĀNĒG. SĀMĒH. 3, 3, 15. — 3) Ausguss, Schnauze (am Löffel) KĀTJ. Çr. 1, 3, 37. — Vgl. मूत्र°.

प्रसेकता so v. a. प्रसेक 2. ÇĀNĒG. SĀMĒH. 1, 7, 72.